

Norges forskningsråds styre

Dato Mandag 20. juni 2022, kl. 17:45– 19:30
Sted Teams

Til stede:

Kristin Halvorsen - leder
Robert Rastad - nestleder
Gunnar Hovland
Linda Nøstbakken
Britt Elin Steinveg
Eirin Isaksen Winsnes, ansattes representant
Marte Qvenild, ansattes representant

Forfall:

Til stede fra Forskningsrådet:

Mari Sundli Tveit, administrerende direktør
Yves Boulmer, områdedirektør Analyse og porteføljestyring
Anne Kjersti Fahlvik, områdedirektør Næringsutvikling og nyskaping
Jesper Simonsen, områdedirektør
Kristin Danielsen, områdedirektør Internasjonalisering og forskningssystemet
Christian Haug-Moberg, fungerende områdedirektør Kommunikasjon og brukeropplevelse
Randi Søgner, stabsdirektør
Lise Rydje, seniorkonsulent
Kristen Ulstein, spesialrådgiver/referent

Sak S 59: Johan Skivik Aubell, Avdelingsdirektør
Sak S 60: Bjørn Skavlan, direktør

Sak S 56/22 Godkjenning av saklisten

Styreleder varslet en sak om finansieringen av RES-EU under eventuelt.

Vedtak: *Saklisten godkjennes.*

Sak S 57/22 Godkjenning av referat fra møte 7/2022

Vedtak: *Referatet godkjennes med den endring som framkom i møtet.*

Sak S 58/22 Skriftlige og muntlige orienteringer

Administrerende direktør orienterte om resultatene av Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett. Forskningsrådet får videreført sine fullmakter ut 2023. Ellers er det mindre justeringer som kommer til behandling i Styret i forbindelse med budsjettfordelingen over sommeren. Riksrevisjonen har avgitt en ny revisjonsberetning som krever justering av to noter i regnskapet for 2021. Riksrevisjonen sier seg enig i DFØs forståelse av økonomiregelverket.

Vedtak: *Orientering om Revidert nasjonalbudsjett og Riksrevisjonens nye revisjonsberetning tatt til etterretning. Beregning av likviditetseffekt av tidligere vedtak tatt til orientering.*

Sak S 59/22 Status inndekning av negative avsetninger

Det forelå et notat med oversikt over effekter av vedtatte tiltak på aggregert nivå. Styret har allerede vedtatt tiltak som til sammen gir et proveny på 1,9 mrd. kroner. Dette dekker opp for tidligere overbevilgninger. Styret konstaterte at disse tiltakene allerede er svært utfordrende for forskningsvirksomheten og vil ha negative konsekvenser i mange år framover. Kravet om balanse på kapittel og post ved inngangen til 2024 vil medføre at det må iverksettes ytterligere svært dramatiske tiltak, og Styret uttrykte sterk bekymring for effekten av ytterligere tiltak.

Vedtak:

- a. *Styret viser til at det samlede underskuddet i Forskningsrådet er 4,1 mrd. kroner. Samlet proveny av de tiltakene som styret vedtok 08.06.22 for å bygge ned underskuddet, er på 1 962 mill. kroner. Innstrammingene tilsvarer mer enn overbevilgninger fra tidligere styre som totalt var på 1 798 mill. kroner. Fordi det dreier seg om å redusere/kutte tildelinger som enda ikke er gitt eller utbetalt, vil det ta år før tiltakene gir full effekt.*

Styret viser til at dersom det skal gjennomføres tiltak som fjerner negative avsetninger for hvert enkelt kapittel/post innen utgangen av 2023, vil det bety at det må kuttes i et betydelig omfang i allerede pågående forskningsprosjekter. Det vil bety uferdige forskningsprosjekter, oppsigelser av ansatte og trolig rettsaker om mulig kontraktsbrudd. Styret advarer sterkt mot en slik løsning. Styret vil derfor be om at det er provenyeffekten av innsparingsforslagene som vektlegges, ikke en svært knapp frist for når alle negative avsetninger skal være avvirket.

Styret viser til at de tiltakene som ble vedtatt 08.06.22 har alvorlige konsekvenser for norsk forskning de nærmeste årene. Dersom ytterligere tiltak skal gjennomføres, forsterkes ulempene. Slike tiltak kan unngås ved en ekstrabevilgning på 2,2 mrd. kr i kombinasjon med videreføring av fullmaktene ut over 2023. Dersom fullmaktene ikke videreføres, vil det være behov for ytterligere ekstrabevilgninger for å dekke negative avkastninger på post-nivå.

- b. Styret viser til at gjenbruk av avsetninger/omprioriteringer fra budsjettene i 2020 og 2022 samlet beløper seg til 586 mill. kroner. Styret ber administrasjonen legge fram forslag til styremøtet i september med en samlet innstrammingsseffekt på om lag 430 mill. kroner. Slike tiltak kan være reduksjon i tildelingsrammer på utlysninger i 2023 som har bidrag fra poster med negativ avsetning, inndekning fra departementer som har hatt særlig uttelling ved omdisponeringer for å innfri Langtidsplanen, eller andre tiltak.

Styret ber samtidig administrasjonen om å vurdere ytterligere innstramminger som kan gi rom for å lyse ut og tildele til Unge Forskertalenter hvert år, også i 2023.

- c. Styret viser til at underskudd som skyldes tidligere overtildelinger og gjenbruk av avsetninger/omprioriteringer, til sammen beløper seg til om lag 2,4 mrd. kroner. Dette er midler som har gått til økt aktivitet i forskningssektoren. Styret viser til at tiltakene under pkt. a. og b. over har en tilsvarende innstrammingsseffekt. Styret understreker at innstrammings tiltak ut over dette vil innebære kutt i forskningsformål for å dekke inn engangskuttene i forskningsbudsjettene i perioden 2017 - 2021. Frigjorte midler fra engangskuttene har blitt brukt til å finansiere andre formål på Statsbudsjettet enn forskning. Innstramminger ut over 2,4 mrd. kroner er dermed reelle kutt i forskning.
- d. Styret viser til at det skal svært drastiske tiltak til for å kutte ytterligere på forskningsformål for å dekke inn tidligere engangskutt fra tidligere regjering og storting på til sammen 1,7 mrd. kroner. Styret mener at slike kutt vil ha svært negative virkninger for norsk forskningsvirksomhet. Det vil ramme all forskning, og i særdeleshet grunnforskning og rekruttering av unge forskertalenter.
- e. Styret viser til at forskningsvirksomhet er avhengig av forutsigbarhet i rammebetingelsene og det er ikke hensiktsmessig med store svingninger over kort tid. Dette tilsier innstramminger bør gjennomføres over år, at det ikke kuttes i pågående prosjekter og at det er kontinuitet i utlysninger og tildelinger de nærmeste årene.

Sak S 60/22 Revidert nullvekstforslag 2023

Administrerende direktør innledet. Kunnskapsdepartementet har bedt om et revidert budsjettforslag for 2023, der omprioriteringer mellom departementene kan gi balanse i avsetningene pr. kapittel og post. Det innebærer at negative avsetninger på noen departementers budsjett dekkes opp med midler fra andre departementer, noe som medfører at deres poster tømmes og det ikke blir utlysninger på deres sektorområder. Styret drøftet hvordan bestillingen skulle svares ut. Det bør framkomme tydeligere i notatet at det er flere alternativer.

Vedtak: *Styret slutter seg til at det oversendes et notat til KD som synliggjør konsekvensene av eventuelle omprioriteringer mellom departementer i statsbudsjett 2023, i tråd med de kommentarer som framkom i møtet. Styret kan ikke anbefale at det foretas omprioriteringer slik det er skissert i saken.*

Sak S 61/22 Eventuelt

Budsjettinnspill til KD – RES-EU

Styreleder innledet. Kristin Danielsen orienterte styret om prognosene for RES-EU fram mot 2030. Styret drøftet saken.

Vedtak: *Styret vil oversende et budsjettinnspill vedrørende RES-EU til KD.*

Sak S 62/22 Vedtaksprotokoll godkjennes

Vedtak: *Styret godkjenner vedtaksprotokollen.*